

Mål C-80/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

8 februari 2021

Hänskjutande domstol:Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie
(Distriktsdomstolen i Warszawa, Śródmieścia w Warszawie, Polen)**Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:**

27 oktober 2020

Klagande:

E.K.

S.K.

Motpart:

D.B.P.

Saken i målet vid den nationella domstolen

Klagandena har yrkat att motparten ska förpliktas att betala ett penningbelopp jämte lagstadgad dröjsmålsränta med hänsyn till de belopp som utan rättslig grund uppburits i form av amorteringar och räntor inom ramen för återbetalning av lånet med tillämpning av oskäligen villkor i ett avtal om hypotekslån som uttryckts i schweiziska franc (CHF). Klagandena, som är konsumenter, har bestritt de villkor i låneavtalet som inte har förhandlats individuellt med klagandena och som avser omräkningen av lånebeloppet och amorteringarna på lånet på grundval av de utländska valutakurser som fastställts av motparten, det vill säga banken.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, särskilt artiklarna 6.1 och 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG, artikel 267 FEUF

Tolkningsfrågor

1. Ska artiklarna 6.1 och 7.1 i direktiv 93/13 av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal tolkas så, att de utgör hinder för en domstols tolkning av den nationella lagstiftningen, enligt vilken en domstol inte ska fastställa att ett avtalsvillkor är oskäligt i sin helhet, utan endast den del av avtalsvillkoret varigenom villkoret är oskäligt, så att villkoret delvis förblir giltigt?

2. Ska artiklarna 6.1 och 7.1 i direktiv 93/13 av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal tolkas så, att de utgör hinder för en domstols tolkning av den nationella lagstiftningen, enligt vilken en domstol efter att ha slagit fast att ett avtalsvillkor är oskäligt, utan vilket avtalet inte kan bestå, kan ändra övriga delar av avtalet genom en tolkning av parternas viljeförklaring för att förhindra att avtalet ogiltigförklaras, vilket är till konsumentens fördel?

Tillämpliga unionsrättsliga bestämmelser

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal, skälen 21 och 24, artiklarna 6.1 och 7.1 och 7.2

Tillämpliga nationella bestämmelser

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (civillagen av den 23 april 1964) (Dz.U. nr 16, pos 93, i ändrad lydelse) (nedan kallad civillagen)

Med konsument avses samtliga fysiska personer som vid ingående och genomförande av ett konsumentavtal med en näringsidkare handlar för ändamål som faller utanför hans näringsverksamhet eller yrke (artikel 22¹).

1. En rättshandling som strider mot lag eller som syftar till att kringgå lagen är ogiltig, såvida inte en annan verkan föreskrivs i den relevanta bestämmelsen, i synnerhethet att motsvarande lagbestämmelser ska tillämpas i stället för de ogiltiga villkoren i rättshandlingen. 2. En rättshandling som är oförenlig med god sed är ogiltig. 3. Om endast en del av rättshandlingen är ogiltig förblir rättshandlingen i kraft vad avser övriga delar, såvida det inte av omständigheterna framgår att rättshandlingen inte hade företagits utan de villkor som är ogiltiga (artikel 58).

”1. Viljetrytningen ska tolkas i enlighet med principerna om grundläggande samhällsnormer och sedvanor med beaktande av det sammanhang som viljetrytningen kommit till uttryck i. 2. Parternas gemensamma vilja och det eftersträvade syftet ska sökas i avtalen snarare än i avtalsklausulernas bokstavliga lydelse (artikel 65).

”1. Villkor i ett konsumentavtal som inte har varit föremål för individuell förhandling är inte bindande för konsumenten om dennes rättigheter och

skyldigheter enligt nämnda avtalsvillkor är utformade på ett sätt som strider mot god sed och allvarligt åsidosätter konsumentens intressen (oskäligen avtalsvillkor). Detta gäller inte för avtalsvillkor som avser parternas huvudsakliga prestationer, särskilt med avseende på pris eller vederlag, om de är tydligt formulerade. 2. Om ett avtalsvillkor inte är bindande för konsumenten enligt 1 § ska avtalet förbli bindande i övrigt för parterna. 3. Ett villkor i ett avtal som inte varit föremål för individuell förhandling anses vara ett avtalsvillkor vars innehåll konsumenten inte haft något verkligt inflytande över. Detta gäller i synnerhet för avtalsvillkor som har hämtats från ett standardavtal som den andra avtalsparten har föreslagit för konsumenten. 4. Bevisbördan för att ett avtalsvillkor har avtalats individuellt ligger hos den part som åberopar denna omständighet (artikel 385¹).

Bedömningen av om ett avtalsvillkor är förenligt med god sed ska ske vid tidpunkten för ingåendet av avtalet med beaktande av dess innehåll, omständigheterna vid avtalets ingående och med hänsyn tagen till avtal som har samband med det avtal som innehåller det villkor som är föremål för bedömning (artikel 385²).

Den som utan rättslig grund erhåller en ekonomisk fördel till förfång för tredje man är skyldig att återbördna denna fördel i natura, och, om detta inte är möjligt, att återbetala dess värde (artikel 405).

1. Bestämmelserna i föregående artiklar ska särskilt tillämpas på felaktigt utbetalda belopp. 2. Belopp har utbetalats felaktigt om den som har erlagt betalningen överhuvudtaget inte hade någon skyldighet eller inte hade någon skyldighet gentemot den person till vilken betalningen erlagts, eller om grunden för betalningen inte längre föreligger eller om det syfte som eftersträvas med betalningen inte har uppfyllts eller om den rättshandling som legat till grund för betalningen var ogiltig och inte blev giltig när betalning väl erlagts (artikel 410).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997, Prawo bankowe (banklagen av den 29 augusti 1997) (Dz.U. 140, pos 939, i ändrad lydelse) (nedan kallad banklagen)

Genom låneavtalet åtar sig banken att under en begränsad period ställa det penningbelopp som anges i avtalet till låntagarens förfogande för ett fastställt ändamål och låntagaren åtar sig att använda det på de villkor som anges i avtalet, att återbetala det utnyttjade lånebeloppet jämte ränta, inom fastställda tidsfrister för återbetalning och att betala en avgift på det beviljade lånet (artikel 69.1 i den lydelse som gällde den 8 juli 2008).

Låneavtalet ska ingås skriftligen och ska särskilt innehålla uppgifter om: 1) avtalsparterna, 2) lånebeloppet och lånevalutan, 3) syftet med lånet, 4) villkoren och tidsfristen för återbetalning av lånet, 5) låneräntan och villkoren för dess ändringar, 6) metoder för säkerställande av återbetalning av lånet, 7) bankens befogenheter i samband med kontrollen av utnyttjandet och återbetalningen av lånet, 8) tidsfristerna och metoden för ställande av penningmedel till låntagarens förfogande, 9) avgiftens storlek, om det föreskrivs i avtalet, 10) villkoren för

ändring och uppsägning av avtalet (artikel 69.2, i den lydelse som gällde den 8 juli 2008).

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i målet vid den nationella domstolen

Den 8 juli 2008 ingick klagandena ett avtal med motparten om ett hypotekslån på 103 260 CHF för en period på 360 månader som uttrycktes i schweiziska franc (CHF), vilket hade betalats ut i en utbetalning före den 8 oktober 2008. Låneräntan var rörlig och lånet skulle återbetalas i lika stora amorteringar.

Enligt de ”lånevillkor” som klagandena har godtagit skulle lånebeloppet betalas ut till låntagaren i PLN eller i CHF eller i en annan valuta. För omräkningen av lånebeloppet till polska zloty skulle banken använda den köpkurs för CHF som offentliggjorts i ”Deutsche Bank PBC S.A:s tabell över valutakurser för bostadslån och konsoliderade lån i utländsk valuta” som gällde vid tidpunkten för utbetalningen av lånet eller en del av lånet. Återbetalningen av lånet skulle ske genom att banken belastade låntagarens bankkonto med ett belopp i polska zloty som utgjorde motvärdet av de löpande amorteringarna i CHF, dröjsmålsränta och andra fordringar som banken hade i CHF, beräknade med tillämpning av den säljkurs för CHF som offentliggjorts i ”Deutsche Bank PBC S.A:s tabell över valutakurser” som gällde för banken.

Genom ansökan som ingavs den 6 juli 2018 yrkade klagandena att motparten skulle förpliktas att till dem betala ett belopp om 26 274,90 PLN jämte lagstadgad dröjsmålsränta. Till stöd för sin talan gjorde de bland annat gällande att motparten, det vill säga banken, mellan den 17 juli 2008 och den 3 april 2012 utan rättslig grund hade uppburit 24705,30 polska zloty av klagandena med tillämpning av de oskäligen avtalsvillkoren i låneavtalet. Motparten yrkade att talan skulle ogillas, av den anledningen att låneavtalet varken är ogiltigt och eller innehåller oskäligen avtalsvillkor.

Efter hörande av klagandena och vittnen framgår det att klagandena inte bedrev någon ekonomisk verksamhet när de ingick låneavtalet och att de under åren 2006 och 2008 ingick fyra låneavtal med banken. Under låneförfarandet kontaktade klagandena banken med hjälp av medel för distanskommunikation och besökte en bankfilial endast vid ett tillfälle. De flesta lånehandlingar (inklusive låneansökan och låneavtalet) undertecknades av klagandenas ombud. Klagandena förhandlade inte fram några villkor i låneavtalet med banken. Klagandena begärde att banken skulle översända utkastet till avtal till dem via e-post innan avtalet undertecknades, men banken efterkom inte denna begäran. Under förfarandet informerades klagandena om följderna av att en domstol eventuellt ogiltigförklarar avtalet. Klagandena förklarade att de förstod de rättsliga och ekonomiska följderna av att låneavtalet ogiltigförklaras, att de godtog dessa följder och att de samtyckte till att avtalet ogiltigförklarades av domstolen.

Kortfattad redogörelse för skälen till begäran om förhandsavgörande

Enligt den härskande uppfattningen i polsk rättspraxis innehåller de avtalsvillkor som används av banken oskäliga villkor, men dessa avser endast en del av omberäkningsvillkoren och det förhållandet att de saknar verkan medför inte att det är omöjligt att verkställa avtalet.

De förslag på lösningar som framställts i nationell rättspraxis verkar väcka tvivel mot bakgrund av artikel 6.1 i direktiv 93/13. EU-domstolen¹ har förklarat följande: ”Artikel 6.1 i direktiv 93/13 ... utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en nationell domstol kan utfylla ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument genom att ändra innehållet i det oskäliga villkoret om dröjsmålsränta när den ogiltigförklarar villkoret. ... Det framgår av lydelsen i artikel 6.1 i direktiv 93/13 ... att de nationella domstolarna endast är skyldiga att underlåta att tillämpa ett oskäligt avtalsvillkor så att villkoret inte får några bindande verkningar för konsumenten. Avtalet ska nämligen i princip bestå, utan att det görs andra ändringar än vad som följer av att de oskäliga villkoren upphävs, i den mån det är juridiskt möjligt att avtalet består på detta sätt enligt nationell rätt. ... För det fall en nationell domstol skulle ha möjlighet att ändra innehållet i oskäliga villkor i sådana avtal kunde detta ... äventyra förverkligandet av det långsiktiga syftet med artikel 7 i direktiv 93/13. En sådan möjlighet skulle nämligen motverka den avskräckande effekt det har på näringsidkarna att sådana oskäliga villkor helt enkelt inte kan tillämpas gentemot konsumenterna (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet *Pohotovost'*, punkt 41 och där angiven rättspraxis), eftersom näringsidkarna skulle vara benägna att använda villkoren med vetskap om att även om de skulle ogiltigförklaras så skulle den nationella domstolen kunna utfylla avtalet i nödvändig utsträckning på ett sådant sätt att deras intressen tillvaratogs.” I nämnda dom (punkt 69) hänvisade EU-domstolen dessutom uttryckligen till punkterna 86–88 i generaladvokaten Vericy Trstenjaks förslag till avgörande av den 14 februari 2012, i vilket denna fråga klargjordes på ett mer direkt och kraftfullt sätt. Generaladvokaten påpekade att näringsidkarens risk skulle minska till följd av att oskäliga villkor används, eftersom en jämkning som består i att villkoren anpassas till rättsläget kan vara en för näringsidkaren godtagbar situation. Möjligheten att åtgärda ogiltighetsgrunder för ett avtal samt överskådligheten av de risker som finns för näringsidkare kan ha motsatt verkan än vad som avsetts av unionslagstiftaren och kan möjliggöra en jämkning av avtalet i efterhand av den nationella domstolen som inte endast skulle minska den avskräckande verkan som eftersträvas genom artikel 6 i ovannämnda direktiv, utan skulle till och med få motsatt verkan. Denna ståndpunkt har även uttryckts i flera andra avgöranden från EU-domstolen.²

¹ Se dom av den 14 juni 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10

² Se EU-domstolens dom av den 16 november 2010, *Pohotovost'*, C-76/10, punkt 41, dom av den 11 juni 2015, C-602/13, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, punkterna 33-37, dom av den 6 juni 2016, Ibercaja Banco, C-613/15, punkterna 36-38, dom av den 30 april 2014, Kásler, C-

Domstolen har emellertid godtagit ett undantag från principen enligt vilken ett oskäligt avtalsvillkor saknar verkan och har angett³ att artikel 6.1 i direktiv 93/13, i en sådan situation där ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument inte kan bestå när ett oskäligt villkor förklarats ogiltigt, inte utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka den nationella domstolen kan ersätta det oskäliga villkoret med en utfyllnadsregel i nationell rätt. Denna ståndpunkt har därefter kompletterats med hänvisningen till möjligheten att ersätta ett oskäligt avtalsvillkor med en gällande bestämmelse i nationell rätt är begränsad till fall där en ogiltigförklaring av det oskäliga villkoret annars skulle innebära att domstolen tvingas att ogiltigförklara avtalet i dess helhet och därmed utsätta konsumenten för sådana följder att det skulle innebära en negativ sanktion för honom.⁴ I domen av den 14 juni 2012 angav EU-domstolen dessutom uttryckligen att artikel 6.1 i direktiv 93/13 inte kan förstås så, att en nationell domstol i stället för att helt enkelt underlåta att tillämpa ett oskäligt villkor, kan ändra innehållet i detta, utan den bestämmelsen ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning ... som innebär att en nationell domstol kan fylla ut detta avtal genom att ändra innehållet i detta villkor.⁵ Slutligen klargjorde EU-domstolen betydelsen av artiklarna 6 och 7 i direktiv 93/13 och anförde att de ”*utgör hinder för att låta ett villkor om uppsägning av ett hypotekslån till förtida betalning, som förklarats vara oskäligt, bestå till viss del genom att upphäva de delar av villkoret som gör det oskäligt, när ett sådant upphävande innebär att innehållet i villkoret ändras på ett sätt som påverkar dess innebörd*”.⁶

Den kritik som framförts av den nationella domstolen avser uppfattningen att villkoren om utbetalning och återbetalning av lånet endast delvis är oskäliga och

26/13, punkterna 77 och 79, dom av den 21 januari 2015, Unicaja Banco och Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13, punkterna 28, 31 och punkt 32, dom av den 30 maj 2013, Asbeek Brusse och de Man Garabito, C-488/11, punkt 57, dom av den 21 april 2016, Radlinger, C-377/14, punkterna 97-100, dom av den 21 december 2016, Naranjo och Martinez, C-154/15 och C-307/15, punkterna 57 och 60, dom av den 26 januari 2017, Banco Primus, C-421/14, punkterna 71 och 73, dom av den 31 maj 2018, Sziber, C-483/16, punkt 32, dom av den 7 augusti 2018, Banco Santander och Cortes, C-96/16 och C-94/17, punkterna 73 och 75, dom av den 13 september 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, punkt 41, dom av den 14 mars 2019, Dunai, C-118/17, punkt 51, dom av den 26 mars 2019, Abanca Corporación Bancaria och Bankia, C-70/17 och C-179/17, punkterna 53, 54, 63, och dom av den 7 november 2019, NMBS, C-349/18, C-350/18, C-351/18, punkterna 66-69.

³ Se dom av den 30 april 2014, Kásler, C-26/13, punkt 85.

⁴ Se EU-domstolens beslut av den 11 juni 2015, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-602/13, punkt 38 och dom av den 21 januari 2015, Unicaja Banco och Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13 och C-487/13, punkt 33, dom av den 7 augusti 2018, Banco Santander och Cortés, C-96/16 och C-94/17, punkt 74, dom av den 14 mars 2019, Dunai, C-118/17, punkt 54 och dom av den 26 mars 2019, Abanca Corporación Bancaria och Bankia, C-70/17 och C-179/17, punkterna 37 och 59.

⁵ Se dom av den 14 juni 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, punkterna 71 och 73.

⁶ Se dom av den 26 mars 2019, Abanca Corporación Bancaria i Bankia, C-70/17 och C-179/17, punkt 64.

att undanröjandet av den bristfälliga delen av villkoren gör det möjligt att utan hinder fullgöra låneavtalet i övrigt. Den största tveksamheten rör uppfattningen att av de villkor enligt vilka utbetalning och återbetalning av lånet, med bankens samtycke, kan ske i CHF, ska det oskäligen villkoret om nödvändigheten att erhålla bankens samtycke strykas, så att utbetalningen och återbetalningen av lånet ovillkorligen kan ske i CHF. Villkoren om utbetalning och återbetalning av lån har följande lydelse i avtalet: *”Lånebeloppet ska utbetalas till låntagaren i polska zloty (PLN)... Med bankens samtycke kan lånet även betalas i CHF eller i en annan valuta”*(§ 2.2). *”Återbetalningen av lånet sker genom att banken belastar låntagarens bankkonto med ett belopp i polska zloty som utgör motvärdet av löpande amorteringar i CHF, dröjsmålsränta och andra fordringar som banken hade i CHF, beräknade med tillämpning av den säljkurs för CHF som offentliggjorts i den ”... tabell över valutakurser” som gäller för banken, två arbetsdagar före förfallodagen för varje amortering av lånebeloppet. Låntagaren kan med bankens samtycke göra återbetalningar på lånet även i CHF eller i en annan valuta”* (§ 6.1). Enligt ovan angivna synsätt ska dessa villkor ha följande lydelse efter det att de oskäligen villkoren strukits ur dessa: *”Lånet kan utbetalas i CHF* (§ 2.2). *”Låntagaren kan återbetala lånet i CHF* (§ 6.1). Det är svårt att undgå intrycket att ett sådant förfarande inte innebär något annat än att de delar i det oskäligen avtalsvillkoret som medför att avtalsvillkoret är oskäligt stryks ur avtalsvillkoret, något som innebär en väsentlig förändring av innehållet i villkoret, vilket strider mot artiklarna 6 och 7 i direktiv 93/13.⁷

Ett sådant förfarande får dessutom till följd att den avskräckande verkan förtas, eftersom det garanterar den näringsidkare som inför oskäligen avtalsvillkor att en domstol i värsta fall för näringsidkaren kommer att ändra avtalsvillkoren på så sätt som säkerställer att avtalet kommer att kunna fullgöras utan hinder och utan några negativa konsekvenser för denne. Konsumentskyddet visar sig således i praktiken vara fiktivt, eftersom konsumenten i en typisk situation med stöd av avtalets ordalydelse kommer att vara övertygad om att han endast är skyldig att återbetala lånet i PLN, eftersom konsumenten inte har fått godkännande till återbetalning i CHF, medan det är först efter det att domstolen har meddelat sitt avgörande som den kommer att få kännedom om att det snarare förhöll sig tvärtom, vilket således innebär att det mot konsumenten kan göras gällande att avtalet inte har fullgjorts på ett korrekt sätt och att det finns en risk för att banken säger upp konsumentens låneavtal och hela lånet omedelbart förfaller till betalning.

Även den andra uppfattningen, enligt vilken det förhållandet att vissa avtalsvillkor kvalificeras som oskäligen, och följaktligen inte är bindande för konsumenten, medan det inte utgör hinder för att andra villkor i avtalet ändras på ett sådant sätt att avtalet slutgiltigt kan fullgöras, väcker tvivel. Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) har kvalificerat omräkningsklausulen som ett oskäligt avtalsvillkor och kritiserat det förhållandet att lånebeloppet uttrycktes i CHF och inte i PLN

⁷ Se dom av den 26 mars 2019, Abanca Corporación Bancaria i Bankia, C-70/17 och C-179/17, punkt 64.

och slagit fast att låneavtalet ska kvalificeras som ett låneavtal i polska zloty. Det är emellertid inte säkert att denna särskilda omvandling av lånet till utländsk valuta är resultatet av en tolkning av avtalsparternas viljeförklaring (artikel 65.2 i civillagen) eller ett erkännande av att villkoret om lånebeloppet ska anses utgöra ytterligare ett oskäligt avtalsvillkor (artikel 385¹.1 i civillagen). Det verkar som om Sąd Najwyższy (Högsta domstolen) inte hade för avsikt att betrakta det avtalsvillkor som rörde lånebeloppet som oskäligt (artikel 385¹.1 i civillagen), eftersom en ändring eller komplettering av avtalet i ett sådant fall för att fylla den ”lucka” som uppkommit i avtalet skulle stå direkt i strid med artikel 6.1 i direktiv 93/13. Det tycks således som om det enligt Sąd Najwyższy måste anses att lånebeloppet anges i PLN och inte i CHF med stöd av en tolkning av parternas viljeförklaringar (artikel 65.2 i civillagen). Frågan uppkommer emellertid huruvida en sådan tolkning av artikel 65.2 i civillagen är förenlig med artiklarna 6 och 7 i direktiv 93/13 och om en sådan tolkning syftar till att skydda konsumentens intressen eller om den även kan syfta till att skydda den näringsidkares intressen som använder oskäliga avtalsvillkor. Det går nämligen inte att utesluta sådana situationer där en domstol, efter att ha funnit att vissa avtalsvillkor är oskäliga, konstaterar att det utan dessa villkor är omöjligt att fortsätta att fullgöra avtalet, men att den, för att förhindra att avtalet ogiltigförklaras, gör en sådan tolkning av andra villkor som gör det möjligt att bibehålla avtalet. I en sådan situation där konsumenten skulle godta att avtalet är ogiltigt tycks den nationella domstolens ovannämnda förfarande stå i strid med artiklarna 6 och 7 i direktiv 93/13 och de principer som följer av det direktivet, nämligen principen om förbud för en domstol att ändra avtalet i annan utsträckning än att det fastställs att oskäliga avtalsvillkor saknar verkan, principen om ett effektivt skydd för konsumentens rättigheter och skyldigheten att beakta den avskräckande verkan av tillämpningen av direktiv 93/13 i förhållande till näringsidkare.

Enligt en alternativ lösning skulle en nationell domstol kunna slå fast att villkoren om utbetalning och återbetalning av lånet i § 2.2 och § 6.1 i avtalsvillkoren i sin helhet utgör oskäliga villkor som inte är bindande för parterna (artikel 385¹.1 i civillagen), utan vilka avtalet inte kan vara bindande (artikel 6.1 i direktiv 93/13). Dessutom skulle ett sådant avtal som inte innehåller nödvändiga villkor om återbetalning av lånet och villkor om hur penningmedel ska ställas till låntagarens förfogande (artikel 69.2 punkterna 4 och 8 i banklagen) strida mot lagen och är följaktligen ogiltigt (artikel 58.1 i civillagen), vilket innebär att varje betalning som görs med stöd av detta avtal – det vill säga utbetalning av lånet och amorteringar på lånet – skulle utgöra ett felaktigt utbetalt belopp (artikel 410.2 i civillagen), som ska återbetalas (artikel 405 i civillagen, jämförd med artikel 410.1 i civillagen). En sådan lösning förefaller vara möjlig i förevarande fall, särskilt med hänsyn till att klagandena har samtyckt till att avtalet ogiltigförklaras. Eftersom en sådan lösning emellertid strider mot de ovan angivna metoderna för en domstols tolkning av nationell lagstiftning, är tolkningsfrågan nödvändig i förevarande fall. Den hänskjutande domstolen anser det därför nödvändigt för att EU-domstolen besvarar frågan huruvida denna slutsats är korrekt.

Den hänskjutande domstolen har föreslagit att ovannämnda frågor ska besvaras enligt följande.

1. Artiklarna 6.1 och 7.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att de utgör hinder för en domstols tolkning av den nationella lagstiftningen, enligt vilken en domstol inte konstaterar att ett avtalsvillkor är oskäligt i sin helhet, utan endast den del av villkoret som innebär att villkoret är oskäligt, så att villkoret delvis förblir giltigt.

2. Artiklarna 6.1 och 7.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att de utgör hinder för en domstols tolkning av den nationella lagstiftningen, enligt vilken en domstol efter att ha slagit fast att ett avtalsvillkor är oskäligt, utan vilket avtalet inte kan bestå, kan ändra övriga delar av avtalet genom en tolkning av parternas viljeförklaring för att förhindra att avtalet ogiltigförklaras, vilket är till konsumentens fördel.

ARBETS-DOKUMENT